

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАТИКИ І ПРАВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ**

БЕВЗА АНДРІЙ СЕРГІЙОВИЧ

УДК 342.9[004.056:336.763](477)

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ
РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Київ – 2020

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі конституційного, адміністративного та фінансового права у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна».

Науковий керівник – кандидат юридичних наук, доцент
ОМЕЛЬЧЕНКО Наталія Леонідівна,
Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН
України, науковий співробітник відділу
конституційного права та місцевого самоврядування.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
ШОПІНА Ірина Миколаївна,
Львівський державний університет
внутрішніх справ,
професор кафедри адміністративно-правових
дисциплін;

кандидат юридичних наук, доцент
ПОЖИДАЄВА Марія Анатоліївна,
Навчально-науковий інститут «Юридичний інститут
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
доцент кафедри фінансового права.

Захист відбудеться 25 лютого 2020 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук К 26.501.01 в Науково-дослідному інституті інформатики і права Національної академії правових наук України за адресою: 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України за адресою: 01032, м. Київ, вул. Саксаганського, 110-В.

Автореферат розісланий 24 січня 2020 року.

**В.о. вченого секретаря
спеціалізованої вченої ради**

М. Беланюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. В умовах трансформаційних змін та глобалізації розвиток інформаційного суспільства породив запит на нові підходи, засоби, напрями юридичної науки та практики щодо забезпечення безпеки відносно найбільш інформаційно-уразливих соціальних цінностей, які безпосередньо пов'язані з національними інтересами України. Адже, саме національні інтереси є життєво важливими інтересами людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет країни, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробуту її громадян.

Одним з важливіших у сучасних умовах в сфері економіки секторів уразливості від інформаційних впливів і загроз є ринок цінних паперів, який лишається одним з вагоміших інститутів світової економіки.

Варто зазначити, що до критеріїв розвитку сучасного ринку цінних паперів, які виникають, і, водночас, стають уразливими в умовах розвитку інформаційного суспільства, завдяки можливостям застосування сучасних технологій, належать: відкритість і запит на доступність інформації про операції на ринку цінних паперів; прискорення швидкості здійснення комунікацій з приводу торгівлі цінними паперами на світовому та локальному рівнях; знеособлення здійснення операцій (в окремих випадках); особливості здійснення транзакцій з використанням сучасних технологій і кібернетичні загрози; нові умови валютування і можливості використання криптовалют; можливості посягання на ринки цінних паперів як елемент здійснення DIME-агресії та ін.

Існує нагальна необхідність вирішення проблем щодо вироблення дієвих та ефективних механізмів забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів, як на внутрішньому ринку (95% операцій на якому зараз – це угоди з державними цінними паперами), так і на міжнародному. У сучасних умовах важливе значення мають видозміни можливостей здійснення комунікацій із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ), які безпосередньо впливають на можливості здійснення операцій на ринку цінних паперів у віртуальному просторі.

Дослідження ґрунтується на аналізі чинного українського та зарубіжного законодавства, на наукових працях та монографічних роботах представників вітчизняної та зарубіжної юридичної науки. Теоретичною основою дисертаційного дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних вчених в галузі адміністративного права, фінансового права, інформаційного права та інших галузей права, економіки та науки про безпеку, серед яких роботи В. Б. Авер'янова, І. В. Арістової, О. А. Баранова, О. В. Баула, К. І. Беякова, В. Г. Ватаманюк, В. Д. Гавловського, І. П. Голосніченка, Л. Л. Гриценко, А. П. Данькевич, О. П. Дзьобаня, О. Д. Довганя, М. М. Зайцева, О. О. Золотар, Г. М. Калача, Р. А. Калюжного, М. В. Карчевського, О. В. Копана, Б. А. Кормича, Т. А. Костецької, О. В. Кохановської, І. В. Краснової,

М. П. Кучерявенка, А. І. Марущака, А. Г. Марценюка, С. В. Міщенко, С. З. Моценського, А. М. Новицького, Н. Л. Омельченко, В. В. Оскольського, І. В. Панової, В. О. Паровозника, В. Г. Пилипчука, М. А. Пожидаєвої, В. В. Роєнко, Н. А. Савінової, Л. А. Савченко, Є. Д. Скулиша, М. П. Стрельбицького, Г. М. Терещенко, Т. Ю. Ткачука, О. О. Тихомирова, В. С. Цимбалюка, В. М. Фурашева, В. Р. Чернищук, І. М. Шопіної та ін.

Проблематика правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів ще не була темою окремого комплексного наукового дослідження. У поєднанні з прогалинами та суперечностями правового регулювання в цій сфері, зазначене вище свідчить про актуальність обраної теми дисертації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження виконано відповідно до цілі 6.4 Програми діяльності Кабінету Міністрів України, схваленої рішенням Верховної Ради України від 4 жовтня 2019 року № 188-IX, Розділу 10 Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2012 р. № 569-р, Розділу 2 Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р, п.1 Розділу 5 Доктрини інформаційної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017, п. 8 Розділу 7 Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 р. Дисертацію підготовлено у межах планів науково-дослідної роботи Інституту права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» «Адміністративно-правове регулювання суспільних відносин» (номер державної реєстрації 0107U008696).

Тему дисертації затверджено Вченою радою Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», протокол № 1 від 24 квітня 2015 р. Результати дослідження було розглянуто та обговорено на засіданні міжкафедрального семінару кафедр: конституційного права та теоретико-правових дисциплін; міжнародного права, міжнародних відносин та соціально-гуманітарних дисциплін; цивільного, господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна», висновок від 25 грудня 2018 року.

Мета і завдання дослідження. *Метою дослідження є* на основі аналізу теоретичних джерел та практики правового регулювання, з урахуванням досвіду Європейського Союзу, розробити доктринальні засади правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів та підготувати практичні рекомендації, спрямовані на удосконалення актів інформаційного законодавства у досліджуваних сфері.

Для досягнення поставленої мети було поставлено наступні *завдання*:

- з’ясувати сутність та методологічні засади дослідження інформаційної безпеки ринку цінних паперів як предмета правового регулювання;
- визначити роль інформаційної безпеки ринку цінних паперів як складової національної безпеки;
- охарактеризувати генезис розвитку правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів з позиції вітчизняного та зарубіжного досвіду;
- висвітлити компаративно-правові аспекти правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні;
- виявити сутнісні риси структури правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні;
- охарактеризувати ефективність правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів України в умовах сучасних інформаційних загроз;
- визначити тенденції впливів глобальних процесів цифровізації на правове регулювання інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні;
- окреслити шляхи удосконалення правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні.

Об’єктом дослідження є суспільні відносини в сфері інформаційної безпеки національного ринку цінних паперів.

Предметом наукового дослідження є правове забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційного дослідження становить сукупність сучасних методів і прийомів теорії наукового пізнання. Діалектичний метод пізнання правових явищ дозволив розглянути питання виникнення, формування, функціонування правового забезпечення інформаційної безпеки, і зокрема, безпеки ринку цінних паперів (п.п. 1.1, 1.2, 2.2). Системний метод використовувався як загальнонауковий, він дозволив дослідити правове забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в ретроспективі (п.п. 1.1 та 1.2) на сучасному етапі (п.п. 2.1 та 3.1) та в перспективі – в умовах глобалізації (п. 3.2). Формально-логічний метод допоміг здійснити оцінку правових положень законодавчих актів щодо ефективності правового забезпечення досліджуваної сфери в Україні (п.п. 2.2 та 3.1). Порівняльно-правовий метод наукового пізнання використовувався для співставлення вимог Ради Європи, досвіду зарубіжних країн щодо правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів та відповідного забезпечення в Україні (п.п. 1.2, 2.1 та 3.2). Історичний метод сприяв дослідженню становлення розвитку унормування та послідовного розвитку правового забезпечення безпеки ринку цінних паперів (п.п. 1.1 та 3.1). Соціологічний метод дозволив здійснити аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників суспільних процесів, що зумовлювали динаміку розвитку правового забезпечення інформаційної безпеки взагалі та інформаційної безпеки ринку цінних паперів в світі та в Україні в умовах

діджиталізації та розвитку інформаційного суспільства (п.п. 1.2, 2.2 та 3.1.). Науково-теоретичний метод забезпечив розгляд доктринальних підходів до поняття правове забезпечення інформаційної безпеки, а також його генези під впливом мінливих суспільних відносин кінця XX – початку XXI століть (п.п. 1.1, 2.1 та 3.1). Крім того, в дисертаційній роботі було використано структурно-функціональний метод, абстрагування, аналізу, синтезу, класифікації, герменевтичний та інші методи наукового пізнання.

Науково-теоретичною основою дисертації є теоретико-методологічні розробки та монографічні дослідження вітчизняних та зарубіжних фахівців у галузях інформаційного, адміністративного, фінансового, кримінального права. Також було використано Конституцію та закони України, міжнародні договори, угоди, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, постанови Кабінету Міністрів України, підзаконні правові акти Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України.

Емпіричну базу дослідження становлять звітні та статистичні матеріали щодо діяльності Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України, обсягів емісії інструментів сек'юритизації, динаміки перерозподілу активів світового фінансового ринку.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним з перших комплексних монографічних досліджень, в якому на основі аналізу доктринальних положень правової науки і особливостей правозастосовної практики сформульовано концепцію становлення і розвитку правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів, а також визначено пропозиції та рекомендації щодо його удосконалення.

Основні результати дисертаційного дослідження, які мають елементи новизни, полягають у наступному:

у перше:

– охарактеризовано методологічні засади дослідження інформаційної безпеки ринку цінних паперів як предмета правового регулювання і обґрунтовано, що на сучасному етапі розвитку інформаційного права вказаний феномен розглядається з позицій функціонального (як сукупності інформаційно-правових заходів для убезпечення ринку цінних паперів), структурного (як ієрархічно побудованої системи інформаційно-правових норм); аксіологічно-праксеологічного (як поєднання інформаційно-правових інструментів захисту цінностей та цілей розвитку ринкової економіки) та сек'юритизаційного (як сукупності інформаційно-правових засобів забезпечення боргових зобов'язань) підходів;

– визначено роль інформаційної безпеки ринку цінних паперів як складової національної безпеки, яка полягає у створенні правового підґрунтя формування позитивного іміджу економічно привабливої країни, що сприяє позиційному інвестиційному клімату Української держави, а також у нівелюванні негативного впливу інформаційних загроз та деструкційних інформаційних впливів, спрямованих на руйнацію системи економічних відносин в Україні;

– запропоновано періодизацію генезису розвитку правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів з позиції вітчизняного та зарубіжного досвіду, яка включає три етапи: а) формування правових передумов інформатизації ринку цінних паперів; б) інформаційно-правового супроводження професіоналізації інформаційно-правової діяльності, пов'язаної із обігом цінних паперів; в) інформаційно-правового забезпечення цифровізації і підвищення транспарентності функціонування ринку цінних паперів;

удосконалено:

– розуміння компаративно-правових аспектів правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні і запропоновано низку заходів, спрямованих на виконання вимог Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про Асоціацію з ЄС);

– підходи до структури правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні як нерозривного поєднання трьох основних компонентів: інформаційно-правової політики, нормативно-правового забезпечення та організаційно-правового забезпечення (адміністрування) інформаційної безпеки ринку цінних паперів;

– характеристика ефективності правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів України в умовах деструктивного впливу зовнішніх і внутрішніх інформаційних загроз;

набуло подальшого розвитку:

- розуміння тенденцій впливів глобальних процесів цифровізації на правове регулювання інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні з урахуванням активізації процесів євроінтеграції, збільшення ролі транскордонності економічних відносин та їх віртуалізації, зокрема, пов'язаної з формуванням інформаційно-економічного інституту криптовалют;

- пропозиції щодо змін та доповнень до актів інформаційного законодавства, якими регулюються відносини із забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійним науковим дослідженням. Дисертаційне дослідження виконано самостійно шляхом комплексного аналізу нормативної-правової бази в сфері інформаційної безпеки ринку цінних паперів та наукових праць з проблематики дослідження. При використанні наукових праць інших вчених для обґрунтування власних міркувань автора на них зроблено відповідні посилання.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані в роботі положення, висновки, пропозиції можуть бути використані у ході проведення подальших теоретичних галузевих і прикладних досліджень як основних засад удосконалення правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні. Висновки та пропозиції, сформульовані дисертантом, можуть бути використані:

– науково-дослідній сфері – як теоретична база для подальших наукових досліджень із проблематики правового забезпечення інформаційної безпеки в цілому та в сфері убезпечення правовідносин, пов’язаних з функціонуванням ринку цінних паперів зокрема (акт впровадження Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна» від 17 травня 2019 року; акт впровадження Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України від 11 липня 2019 року);

– правотворчості – висновки, пропозиції та рекомендації, сформульовані в дисертації, можуть бути використані для модернізації та удосконалення чинного інформаційного законодавства та підзаконних нормативно-правових актів України;

– навчальному процесі – при викладанні навчальних дисциплін «Інформаційне право», «Інформаційна безпека», «Цивільне право», «Фондова біржа та ринок цінних паперів», а також окремих питань курсів кримінального та адміністративного права України (акт впровадження Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна» від 17 травня 2019 року).

Апробація результатів дослідження. Положення та висновки дисертації обговорювалися на засіданні міжкафедрального семінару кафедр конституційного права та теоретико-правових дисциплін; міжнародного права, міжнародних відносин та соціально гуманітарних дисциплін; цивільного, господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна», де виконувалася дисертація, а також були оприлюднені автором на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: XII Всеукраїнській науковій конференції студентів і молодих вчених «Молодь: освіта, наука, духовність» (21–22 квітня 2015 р., м. Київ); Міжнародній науково-практичній конференції «Законодавство України: історія розвитку, соціальна обумовленість, якість, застосування та вдосконалення» (4–5 грудня 2015 р., м. Запоріжжя); Міжнародній науково-практичній конференції «Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні» (19–20 лютого 2016 р., м. Ужгород); XIV Всеукраїнській науковій конференції студентів і молодих вчених «Молодь: освіта, наука, духовність» (4–6 квітня 2017 р., м. Київ); International Scientific-Practical Conference Development of legal regulation in East Europe: experience of Poland and Ukraine (January 27–28, 2017, m. Sandomierz, Poland).

Публікації. Основні положення та висновки, сформульовані в дисертації, викладено у 10 наукових працях, з яких 4 статті у наукових фахових виданнях України, одна – у зарубіжному фаховому виданні, а також у п’яти тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації побудована відповідно до мети і завдань, складається з анотації, вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 228 сторінок, з них основний текст – 186 сторінок, список використаних джерел (262 найменування) на 27 сторінках, додатки – на 15 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, охарактеризовано рівень наукової розробки проблеми, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету і завдання, об'єкт і предмет дослідження, методологію дослідження, сформульовано наукову новизну дисертації, висвітлено практичне значення одержаних результатів, викладено дані про їх апробацію та публікації автора за темою дослідження, структуру та обсяг роботи.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні засади правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні» включає в себе три підрозділи.

У підрозділі 1.1 *«Інформаційна безпека ринку цінних паперів як предмет правового регулювання: методологія дослідження»* визначено особливості доктринальних підходів до проблематики інформаційної безпеки ринку цінних паперів, які склалися у науці інформаційного права України.

Автором досліджені поняття «ринок цінних паперів», «сек'юритизація», «інформація». Проводячи аналіз тлумачень сучасних науковців, автор розглядає ринок цінних паперів, як систему правовідносин, що складаються між суб'єктами інвестиційної діяльності з приводу випуску й обігу цінних паперів. Такі правовідносини складаються з правовідносин цивільно-правового характеру, господарських, фінансових, адміністративних, фінансових, інформаційних та ін. Ринок цінних паперів розглядається, як такий що виконує роль забезпечення сек'юритизації та впорядковує боргові зобов'язання.

Акцентується увага на типах та видах первинного сегмента на ринку цінних паперів – цінному папері. Встановлюються рівні інфраструктури ринку цінних паперів. Інформацію, яка повинна виступати предметом захисту задля убезпечення ринку цінних паперів, визначено основним ключовим поняттям інформаційної безпеки ринку.

Охарактеризовано сутність інформаційно-правової норми, її структуризація та нормативно-правові акти, складовою частиною яких вона є. Автор приходить до висновку, що хаотичний розвиток законодавства в інформаційній сфері є результатом існування великого нагромадження нормативно-правових актів у сфері державного регулювання ринку цінних паперів, яка потребує суттєвих змін.

У підрозділі 1.2 *«Інформаційна безпека ринку цінних паперів як складова національної безпеки»* інформаційна безпека ринку цінних паперів розглядається як стан убезпечення ринків цінних паперів їх елементів та суб'єктів від інформаційних загроз і впливів.

Доведено, що інформаційна загроза ринку цінних паперів може утворювати системну загрозу інвестиційному клімату і, відповідно, економіці держави в цілому.

Автором досліджені поняття «інсайд», «інсайдерська інформація», «імідж». Проаналізовано та визначено основні внутрішні та зовнішні загрози інформаційній безпеці ринку цінних паперів, серед яких окрему увагу приділено поширенню та маніпулюванню інсайдерською інформацією. Визначено чіткий перелік інформації, яка на регіональному та національному рівнях, є інформаційною складовою обігу цінних паперів.

У підрозділі 1.3 «Генезис розвитку правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів: вітчизняний та зарубіжний досвід» автором досліджується процес систематизації та кодифікації інформаційного законодавства України, починаючи з 2007 р., визначаються його основні завдання. Висвітлюється підходи з розробки єдиного нормативно-правового акту – Інформаційного кодексу України.

Встановлено, що головною метою систематизації інформаційного законодавства є створення ієрархічної структури правового регулювання інформаційних відносин між певними суб'єктами, гарантування та забезпечення потреб, інтересів, інформаційних прав людини і держави.

Здійснюється огляд правового підґрунтя, що покладено в основу забезпечення інформаційної безпеки держави. Ставлячи на меті приведення національного законодавства до вимог та стандартів Європейського союзу, окрему увагу приділено процесам адаптації і гармонізації законодавства.

Досліджуються сучасні світові тенденції убезпечення інформаційної складової торгів на ринках цінних паперів та моделі правового забезпечення на прикладі моделей, характерних для груп зарубіжних країн континентальної Європи та США.

Розділ 2 «Структура та ефективність правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів України в умовах євроінтеграції» складається з трьох підрозділів, присвячених дослідженню європейських вимог та огляду сучасного стану правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів, структурі правового забезпечення та ефективності правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів України.

У підрозділі 2.1 «Компаративно-правові аспекти правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні» автор визначає основні вимоги, що висувуються Угодою про Асоціацію з ЄС до України в частині інформаційної безпеки ринку цінних паперів. Аналізуються основні нормативні акти Європейського Союзу, що закріплюють загальні вимоги до держав-членів в сфері функціонування та регулювання ринку цінних паперів. Визначаються основні вимоги ЄС щодо забезпечення прозорості емітентів цінних паперів, інсайдерської діяльності та маніпулювання ринком, діяльності інститутів спільного (колективного) інвестування.

З'ясовано, що інформаційна безпека займає одне з провідних місць в європейському законодавстві. Зроблено висновок щодо необхідності вдосконалювати національне законодавство таким чином, щоб відповідні зміни надали змогу учасникам ринку забезпечувати можливість

безперешкодно здійснювати порівняння інформації, розуміти та аналізувати зміни величин будь-яких процесів.

Надається оцінка інформаційним загрозам на фондовому ринку як складовим фінансової безпеки держави, розглянуто роль інформаційної безпеки у подоланні загроз поширення (розкриття) інсайдерської інформації, що має розглядатись як пріоритет при здійсненні операцій на ринку цінних паперів.

Підрозділ 2.2 «Структура правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні» складається з трьох підпунктів, присвячених структурі інформаційно-правового забезпечення ринку цінних паперів, що розглядається як сукупність таких нерозривно пов'язаних складових: інформаційно-правова політика, нормативне забезпечення та організаційно-правове забезпечення (адміністрування) інформаційної безпеки ринку цінних паперів.

Структура забезпечення інформаційної безпеки розглядається як сукупність правових норм в широкому розумінні та, як сукупність державних органів у вузькому розумінні. Інформаційно-правова політика на ринку цінних паперів визначається, як сукупність політичних рішень, системи органів виконавчої влади та належного медіадискурсу. Інформаційну безпеку ринку цінних паперів у вузькому сенсі визначено станом убезпечення правочинів з цінними паперами від інформаційних загроз і впливів, а в широкому – як відповідну безпеку ринку цінних паперів як сектору економіки.

Нормативне забезпечення інформаційної безпеки розглядається як сукупність норм права, якими регламентується порядок обігу інформації про дії та події на ринку та норм процесуального права, якими забезпечується виконання приписів норм матеріального права.

Встановлено, що відсутність загальноновизначених, чітких завдань та повноважень Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР) в інформаційній сфері на ринку цінних паперів обмежує її діяльність, як державного органу.

Дослідження змісту інформаційної правосуб'єктності суб'єктів ринку цінних паперів дозволило сформулювати їх обсяг правоздатності, дієздатності та деліктоздатності і впливає на характеристики інформаційної безпеки ринку цінних паперів. Іншою складовою системи правового забезпечення автор визначає організаційно-правове регулювання, яке виконують спеціальні суб'єкти, утворення, порядок функціонування та компетенція котрих нормативно закріплені. Автором запропоновані зміни до законодавства, що регулює діяльність та встановлює компетенцію НКЦПФР.

У підрозділі 2.3 *«Ефективність правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів України в умовах сучасних інформаційних загроз»* досліджуються групи загроз інформаційній безпеці ринку цінних паперів, в контексті оцінок економічної безпеки. До внутрішніх інформаційних загроз віднесено діяння суб'єктів, які є безпосередніми учасниками правовідносин,

що виникають на ринку цінних паперів. Фактично, загрози, що походять від таких осіб, характеризуються їхнім наміром – навмисним чи випадковим. Протиправне використання інсайдерської інформації, відсутність регулярної та особливої інформації, відсутність інформації про голосуючі акції понад порогові значення, неналежний захист технічних ресурсів, котрими забезпечується безпека даних, віднесено до внутрішніх інформаційних загроз.

Акцентовано увагу на важливості іміджевої складової інформаційної безпеки. Недоліки в діяльності, відсутність належної інформації на основних інформаційних ресурсах головних учасників ринку, негативно впливають на імідж всього ринку.

До зовнішніх інформаційних загроз ринку цінних паперів автором віднесені дезінформацію про стан ринку цінних паперів, дезорієнтацію потенційних інвесторів, відсутність повної інформації про емітентів, відсутність відкритої інформації про доброспорядність брокерів, тощо.

Розділ 3 «Шляхи удосконалення інформаційно-правового забезпечення безпеки ринку цінних паперів України в умовах глобальних процесів цифровізації» складається з двох підрозділів, присвячених дослідженню впливів глобальних процесів цифровізації на правове регулювання інформаційної безпеки та шляхам удосконалення правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні.

У підрозділі 3.1 *«Впливи глобальних процесів цифровізації на правове регулювання інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні : сучасний стан та перспективи»* встановлено, що міжнародна глобальна інформаційно-правова політика диктує умови, котрі так чи інакше підкорятимуть національні системи регулювання цифровізованих складових економіки, впорядковуючи, а уніфікуючи їх.

Автор зазначає, що інформаційна безпека ринку цінних паперів в глобальному інформаційному середовищі, фактично, обумовлює решту інших рівнів безпеки, адже від неї залежать всі первинні і вторинні вихідні дані і учасників, і предметів торгів.

До інших процесів віднесено розвиток сучасних можливостей використання інформаційних технологій, які дають змогу брати участь у торгах на ринку цінних паперів в територіях будь-якої країни, вкладати кошти в цінні папери віртуально у тому числі з використанням криптовалют, тощо – здійснювати операції на ринку цінних паперів дистанційно.

Окрема увага приділяється інформаційно-правовій політиці держави, в цілому, значний вплив на яку здійснив розвиток євроінтеграційних процесів. Реалізація такої інформаційно-правової політики держави реалізується на мікро, мезо та макро-рівні. Така інформаційно-правова політика стосовно убезпечення ринку цінних паперів має виходити на передній план, демонструючи світу зацікавленість і перспективність співпраці.

У підрозділі 3.2 *«Напрями удосконалення правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні»* зазначається, що

інформаційно-правова політика сьогодні має бути переглянута і трансформована у політику оптимальної відкритості інформації про ринок цінних паперів, предмет торгів, учасників та органи адміністрування.

Автор вважає, що система права в сфері забезпечення інформації, як і самий процес систематизації норм заради ефективності, сьогодні вимагає, насамперед, кодифікації. Не виключено що за таких умов, основним заходом кодифікації є включення регулювання всіх інформаційних відносин на ринку цінних паперів в Інформаційний кодекс.

Доведено, що на шляху розвитку інформаційного законодавства, спочатку треба визначити загальну концепцію реформування законодавства в інформаційній сфері, визначити її основні та пріоритетні завдання. Далі потрібно прийняти нову редакцію базового Закону України «Про інформацію» та внести відповідні зміни до законодавства в цій сфері. Наступним кроком повинно стати прийняття Закону України «Про інформаційну безпеку», що дозволить створити правовий механізм забезпечення інформаційної безпеки держави та суспільства.

Одним з актуальних питань для вітчизняного законодавства в інформаційній сфері стала невизначеність з питанням стосовно статусу криптовалют на законодавчому рівні та закріпленні їх статусу. Автор приходить до висновку, про необхідність надання криптовалютам статусу цінного паперу, а також наділення відповідними повноваженнями НКЦПФР з метою регулювання нового сегменту ринку, що потребує прийняття спеціального закону.

Автором запропоновані зміни та доповнення до чинного законодавства України в сфері забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження, виконаного на основі аналізу чинного законодавства України і практики його реалізації, на основі аналізу здобутків правової науки та численних наукових праць у різних галузях юриспруденції, запропоновано нове вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні сутності та перспектив розвитку правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів. У відповідності до завдань дослідження сформульовано низку висновків, пропозицій і рекомендацій, зокрема:

1. В умовах формування в нашій державі інформаційного суспільства правове забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів має визначатися як елемент інформаційно-правової безпеки економіки України. Ринок цінних паперів України є однією з складових економіки України і вимагає належної правової політики забезпечення від загроз і впливів в умовах інформаційного суспільства. Інформаційно-правова політика забезпечення ринку цінних паперів має виступати складовою правової політики безпеки

економіки країни і відповідати вимогам світових стандартів, зокрема, вимогам ЄС в умовах євроінтеграції України.

2. Предметом інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні є інформація, посягання на яку може завдати шкоди функціонуванню ринку цінних паперів, а також завдати шкоду його учасникам. Інформаційна безпека ринку цінних паперів на технологічному рівні може розглядатися як стан убезпечення правочинів з цінними паперами від інформаційних загроз і впливів.

Вимоги нещодавно прийнятого Закону «Про національну безпеку України» носять здебільшого імперативний характер, і не охоплюють повний спектр загроз природним правам людини, адже сучасна людина, і, зокрема, учасник ринку цінних паперів, має додаткові економічні інтереси та характеристики, яким може завдаватися шкода інформаційними загрозами, які супроводжують функціонування ринку цінних паперів.

3. На підставі розгляду генезису розвитку правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів можна переконатися, що провідним вектором консолідації інформаційно-правових засобів та способів нейтралізації інформаційних загроз є своєчасне виявлення проблем правового регулювання і правозастосовної практики і оперативне вжиття заходів щодо їх руйнівного впливу на інформаційно-правові відносини. Найвищу загрозу внутрішній інформаційній безпеці ринку цінних паперів становить маніпулювання інсайдерською інформацією, що негативно впливає на внутрішній та міжнародний імідж ринку цінних паперів України. Безпека інформації внаслідок її збирання, обробки, зберігання та передавання не належить до особливих загроз інформаційній безпеці саме ринку цінних паперів, адже є загальною для всіх видів операцій з інформацією на електронних носіях. Тому до основних постулатів інформаційної безпеки ринку цінних паперів слід відносити: недопустимість розголошення інсайдерської інформації та маніпулювання нею, адже такі дії становлять загрозу інформаційній безпеці на всіх рівнях: на внутрішньому та зовнішньому; забезпечення позитивного іміджу емітента, як і ринку цінних паперів як складової економічної системи країни, і самої країни на міжнародному рівні залежить від інформаційної уразливості ринку цінних паперів від маніпулювання інсайдерською інформацією. Іміджева складова інформаційної безпеки має оцінюватися як самостійний компонент захисту в інформаційному суспільстві, адже від позитивного іміджу національного ринку цінних паперів залежить зовнішня економічна привабливість країни як економічного партнера.

4. Аналіз компаративно-правових аспектів правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні дозволяє зробити висновок щодо необхідності оптимізації правових норм, що обумовлено об'єктивним розвитком інформаційного суспільства, формуванням інформаційної політики держави, фактичним забезпеченням та гарантуванням інформаційних прав і свобод людини. Головною метою

систематизації інформаційного законодавства є створення ієрархічної структури правового регулювання інформаційних відносин між певними суб'єктами, гарантування та забезпечення потреб, інтересів, інформаційних прав людини і держави.

Приведення законодавства в сфері інформаційної безпеки у відповідність із вимогами Ради Європи є складовою адаптації до законодавства ЄС, оскільки документи Ради Європи встановлюють спільні для цієї організації та ЄС стандарти. Необхідність виконання вимог Угоди про Асоціацію з ЄС потребує здійснення низки заходів, пов'язаних як з удосконаленням самого процесу адаптації законодавства, так і зі зміцненням інформаційної безпеки ринку цінних паперів, зокрема: вжиття заходів щодо опрацювання та затвердження спільного з ЄС механізму підготовки планів-графіків адаптації інформаційного законодавства та моніторингу їх виконання; покращення умов ведення господарської діяльності в аспекті ліквідації обмеження свободи заснування учасників ринку цінних паперів, надання ними відповідних послуг та здійснення статутної діяльності.

При здійсненні нормотворчої діяльності в інформаційній сфері на ринку цінних паперів важливо враховувати вимоги щодо забезпечення систематичного надання інформації про дії емітента, при цьому зазначена інформація повинна надаватися у вигляді, доступному для порівняння. Важливо встановити мінімальні стандарти якості поширення інформації, що дозволить забезпечити умовно рівний доступ до інформації, як в країні реєстрації емітента так і в країнах ЄС. Актуальним для сучасного розвитку ринку цінних паперів є запровадження нового інституту – обов'язку учасників ринку та власників пакетів акцій розкривати інформацію про власні активи. Процедура авторизації суб'єктів, що здійснюють діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку, потребує удосконалення. Зміни необхідно направити на заходи, які дадуть більшому колу суб'єктів змогу участі та недопустимість монополізації на інформаційному сегменті ринку.

5. Інформаційно-правова політика як визначальна складова структури правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів може розглядатися як сукупність наступних аспектів: а) вимоги євроінтеграції, як політичне рішення, що відображене в Угоді про Асоціацію з ЄС; б) міжнародними вимогами щодо убезпечення та зниження інформаційної уразливості ринку цінних паперів в умовах інформаційного суспільства; в) удосконаленням вимог чинного законодавства в сфері регулювання ринку цінних паперів в частині такого убезпечення; г) залучення учасників ринку цінних паперів до участі у реалізації вимог законодавства щодо убезпечення ринку цінних паперів від інформаційних загроз.

6. Підвищення ефективності правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів потребує вжиття низки невідкладних заходів, до першочергових з яких слід віднести прийняття Інформаційного кодексу

України. У рамках розділу з регулювання електронної торгівлі в його Особливій частині слід передбачати окремий підрозділ стосовно торгів на ринку цінних паперів, що вкрай обумовлюється специфікою таких операцій. До такого розділу мають бути включені основні особливості всіх операцій з інформацією, що здійснюються на ринку цінних паперів.

7. З огляду на тенденції впливу глобальних процесів цифровізації на правове регулювання інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні, на законодавчому рівні є необхідність в визначенні правового статусу криптовалюти як фінансового інструменту – віртуального активу. Державне регулювання такого сектору ринку повинна здійснювати НКЦПФР. Утворення бірж криптовалют, як повноправних учасників ринку забезпечить взаємозв'язок між суб'єктами криптовалютних операцій, обмін криптовалюти на електронні гроші, валютні цінності, цінні папери. Така діяльність підлягає ліцензуванню та контролю з боку НКЦПФР. При оподаткуванні криптовалютних операцій, прибутком може стати дохід у вигляді позитивної різниці між доходом, отриманим платником податку від продажу віртуальних активів (обміну їх на валютні цінності, акції, товар, послуги), та витратами, пов'язаними з їх придбанням та/або майнінгом. Таким чином можливо застосувати ставки податку на прибуток

З метою забезпечення належної безпеки безпосередньо обігу інформації на ринку, пропонується запровадити дворівневу систему механізмів та стандартів організаційно-правового регулювання інформаційної безпеки ринку цінних паперів. *Перший рівень*: державне регулювання. Основні стандарти, форми та регулярність розкриття інформації встановлюються державою в особі НКЦПФР. Крім того, пропонується вести зміни та на законодавчому рівні визначити НКЦПФР, як орган що здійснює державну інформаційну політику та контролює обіг інформації про цінні папери та прав власності на них. *Другий рівень*: заходи направлені на те, щоб емітент або професійний учасник самостійно мав можливість встановлювати небезпеки витікання інформації та шляхи їх убезпечення.

8. В процесі проведення дослідження автором запропоновані наступні практичні пропозиції удосконалення законодавчих та підзаконних актів:

- з метою сприяння здійснення державної інформаційної політики, статтю 9 Закону України «Про депозитарну систему України» слід доповнити пунктом 15 в наступній редакції: «Центральний депозитарій забезпечує здійснення заходів направлених на реалізацію державної інформаційної політики та контроль обігу інформації про цінні папери та прав власності на них»;

- з метою убезпечення інформації, яка міститься в депозитарній системі, статтю 26 Закону України «Про депозитарну систему України» слід доповнити частиною 3 в наступній редакції: «Професійні учасники депозитарної системи України зобов'язані розробити та дотримуватись внутрішньої системи убезпечення ризиків розголошення інформації, забезпечення її цілісності та безпеки».

– з метою розширення форм державного регулювання ринку цінних паперів, частину 1 статті 2 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» необхідно доповнити окремим підпунктом в наступній редакції: «Державне регулювання ринку цінних паперів здійснюється з метою: забезпечення інформаційної безпеки України»;

До Положення про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку», затверджене Указом Президента України від 23 листопада 2011 року N 1063/2011, слід внести такі зміни:

– п. 1 доповнити наступним реченням: «НКЦПФР здійснює державну інформаційну політику в межах покладеної на неї повноважень»;

– п. 3 доповнити п.п. 12 в наступній редакції: «забезпечення загального контролю та нагляду в інформаційній сфері на ринку цінних паперів України.».

З метою інформування акціонерів про органи, що здійснюють нагляд та забезпечують функціонування ринку та обігу цінних паперів та можливості подання скарг, частину 3 ст. 35 Закону України «Про акціонерні товариства» доповнити підпунктом 9 в наступній редакції: «адресу та інші засоби зв'язку Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Центрального депозитарію, депозитарної установи, в разі укладення емітентом з останньою договором».

З метою збільшення прозорості діяльності Наглядової ради ст. 51-1 Закону України «Про акціонерні товариства» доповнити частиною 3 в наступній редакції: «Звіти та протоколи засідань Наглядової ради товариства повинні бути опубліковані на власному веб-сайті товариства протягом трьох днів з моменту їх складання».

З метою покращення документообороту та прискорення реалізації права акціонера на отримання інформації частину 2 ст. 78 Закону України «Про акціонерні товариства» доповнити абзацом 2 в наступній редакції: «Копії документів можуть надаватись, як в паперовій так і в електронній формі. В разі надання документів в електронній формі, такі документи мають бути засвідчені електронним цифровим підписом уповноваженої особи товариства».

З метою убезпечення інформації, Закон України «Про акціонерні товариства» доповнити статтею 78-1 в наступній редакції: «Стаття 78-1. Безпека та система захисту інформації».

Акціонерне товариство зобов'язано самостійно розробити внутрішні положення, систему захисту та доступу до інформації.

Система захисту та доступу до інформації повинна визначати статус інформації та критерії її розподілу, систему управління ризиками і убезпечення інформації, процедуру отримання та передачі інформації, в тому числі в електронному вигляді.

Положення про систему захисту та доступу до інформації акціонерного товариства затверджується наглядовою радою, є обов'язковим для виконання працівниками товариства та його акціонерами».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Бевза А. С. Правове регулювання інформації у сфері державного регулювання ринку цінних паперів України. *Держава і право. Серія «Юридичні науки»*. 2015. Випуск 69. С. 165–177.
2. Бевза А. С. Суб'єкти інформаційних відносин на ринку цінних паперів України: поняття, ознаки та класифікація. *Держава і право. Серія «Юридичні науки»*. 2016. Випуск 74. С. 163–174.
3. Бевза А. С. Ринок цінних паперів як складова інформаційної безпеки. *Юридична Україна*. 2018. № 9. С. 12–16.
4. Бевза А. С. Інсайдерська інформація та імідж ринку цінних паперів в глобальному інформаційному середовищі: до питання інформаційно-правової політики держави. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2018. № 17. С. 224–230.
5. Бевза А. С. Передумови формування інформаційно-правової політики безпеки ринку цінних паперів України. *European Political and Law Discourse (Praha)*. 2018. Volume 5. Issue 6. С. 205–214.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Бевза А. С. Поняття, зміст та видова характеристика інформації, як об'єкта правовідносин. *Молодь: освіта, наука, духовність: тези доповідей XII Всеукр. наук. конф.: у II ч. (м. Київ, 21–22 квіт. 2015 р.)*. Київ: Ун-т «Україна», 2015. Ч. I. С. 259–260.
7. Бевза А. С. Питання вдосконалення та кодифікації інформаційного законодавства. *Законодавство України: історія розвитку, соціальна обумовленість, якість, застосування та вдосконалення: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 4–5 груд. 2015 р.)* / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. С. 118–120.
8. Бевза А. С. Приведення національного інформаційного законодавства України до принципів, стандартів і норм європейського права. *Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 19–20 лют. 2016 р.)*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2016. С. 152–155.
9. Бевза А. С. Інформаційно-правові засади діяльності державного органу на ринку цінних паперів України. *Молодь: освіта, наука, духовність: тези доповідей XIV Всеукр. наук. конф.: у II ч. (м. Київ, 4–6 квіт. 2017 р.)*. Київ: Ун-т «Україна», 2017. Ч. II. С. 173–175.
10. Бевза А. С. Поняття та зміст інформації з обмеженим доступом. *International Scientific-Practical Conference Development of legal regulation in East Europe: experience of Poland and Ukraine: Conference Proceedings (January 27–28, 2017)*. Sandomierz, 2017. С. 106–109.

АНОТАЦІЯ

Бевза А. С. Правове забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України. Київ, 2020.

Дисертація містить комплексний науковий аналіз забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів в Україні, орієнтований на удосконалення та розробку практичних пропозицій стратегічних шляхів ефективного впливу на підвищення рівня правового забезпечення. Дисертація присвячена найбільш актуальним проблемам правової та безпекової складових ринку цінних паперів в Україні.

Актуальність дисертаційного дослідження обумовлюється відсутністю до цього часу в Україні комплексного дослідження правового забезпечення інформаційної безпеки ринку цінних паперів, у той час, як питання убезпечення інформаційних потоків, які є складовою економічної безпеки держави, є одним з пріоритетних питань, пов'язаних з інтеграцією України в Європейський простір та світову економіку. У роботі акцентується увага на належному дотриманні напрямів розвитку інформаційно-правової політики щодо забезпечення ринку цінних паперів.

Першочергова увага в дисертаційному дослідженні присвячена проблематиці методологічного забезпечення дослідження політико-правових основ інформаційної безпеки ринку цінних паперів. Зокрема, розкрито зміст основних понять та визначені основні тенденції забезпечення інформаційної безпеки. Ринок цінних паперів розглядається як система правовідносин, що складаються між суб'єктами інвестиційної діяльності з приводу випуску й обігу цінних паперів та є таким, що виконує роль забезпечення сек'юритизації і впорядковує боргові зобов'язання.

Інформаційна безпека ринку цінних паперів визначається як стан убезпечення ринків цінних паперів їх елементів та суб'єктів від інформаційних загроз і впливів. Окрему увагу присвячено інформаційним загрозам ринку цінних паперів, як таким, що можуть утворювати системні загрози інвестиційному клімату і, відповідно, економіці держави в цілому.

Проаналізовано і досліджено інформаційну складову обігу цінних паперів на глобальному та локальному рівнях.

Визначено основні константи, важливі при дослідженні інформаційної безпеки ринку цінних паперів до яких віднесено розголошення інсайдерської інформації, відсутність належного медіадискурсу, імідж емітента та держави.

Визначено вимоги, що виставляються Європейським союзом до України в частині інформаційної безпеки ринку цінних паперів та розроблені заходи з метою їх реалізації.

Встановлено, що формування медіадискурсу в сучасних умовах, завдяки диджиталізації медійних засобів та цифровізації суспільних відносин в цілому, дає можливість повною мірою ефективно забезпечити іміджеву складову ринку цінних паперів.

Досліджено актуальний стан інформаційно-правової політики, наголошено на необхідності її трансформації у політику оптимальної відкритості інформації про ринок цінних паперів, предмет торгів, учасників та органи адміністрування. Обґрунтовано, що процедури доступу інвесторів мають бути відкритими, а інформаційні потоки про вказані складові ринку – інтерактивними. Більш того, інформація про стан торгів має бути мобільною і швидко оновлюватися, з урахуванням змін на світових біржах.

Розроблено та запропоновано ряд змін та доповнень до чинного законодавства України в інформаційній сфері на ринку цінних паперів.

Ключові слова: інформаційна безпека, забезпечення інформаційної безпеки, інформаційно-правова політика, ринок цінних паперів, інформаційні загрози, інсайдерська інформація, медіадискурс.

АННОТАЦІЯ

Бевза А. С. Правовое обеспечение информационной безопасности рынка ценных бумаг в Украине. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право». – Научно-исследовательский институт информатики и права Национальной академии правовых наук Украины. Киев, 2020.

Диссертация содержит комплексный научный анализ обеспечения информационной безопасности рынка ценных бумаг в Украине, ориентированный на совершенствование и разработку практических предложений стратегических путей эффективного влияния на повышение уровня правового обеспечения. Диссертация посвящена наиболее актуальным проблемам правовой и безопасной составляющих рынка ценных бумаг в Украине.

Первоочередное внимание в диссертационном исследовании посвящается проблематике методологического обеспечения исследования политико-правовых основ информационной безопасности рынка ценных бумаг. В частности, раскрыто содержание основных понятий и определены основные тенденции обеспечения информационной безопасности. Рынок ценных бумаг рассматривается как система правоотношений, которые складываются между субъектами инвестиционной деятельности по поводу выпуска и обращения ценных бумаг.

Определены требования, выставляемые Европейским союзом к Украине в части информационной безопасности рынка ценных бумаг и разработаны мероприятия с целью их реализации.

Исследовано актуальное состояние информационно-правовой политики, отмечена необходимость её трансформации в политику оптимальной открытости информации о рынке ценных бумаг, предмете торгов, участниках и органах администрирования. Обосновано, что процедуры доступа инвесторов должны быть открытыми, а информационные потоки о указанных составляющих рынка – интерактивными. Более того, информация о состоянии торгов должна быть мобильной и быстро обновляться, с учётом изменений на мировых биржах.

Ключевые слова: информационная безопасность, обеспечение информационной безопасности, информационно-правовая политика, рынок ценных бумаг, информационные угрозы, инсайдерская информация, медиадискурс.

ANNOTATION

Bevza A.S. Legal Support of Information Security of the Securities Market in Ukraine. – Qualification scientific work with the manuscript copyright.

Thesis for the degree of Candidate of Legal Sciences according to the speciality 12.00.07 – Administrative Law and Process; Financial Law, Information Law. – The Research Institute of Informatics and Law of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine. Kyiv, 2020.

The thesis contains a complex scientific analysis of ensuring information security of the securities market in Ukraine, focused on improving and developing practical proposals of strategic ways to effectively influence the level of legal support. The thesis is devoted to the burning issues of legal and security components of the securities market in Ukraine.

The urgency of the thesis research is determined by the absence in Ukraine so far of a comprehensive research of legal provision of information security of the securities market, while the issue of protecting information flows, which are a component of the economic security of the state, is one of the priority issues related to the integration of Ukraine into the European space and the world economy. The work focuses on due observance of the directions of development of information and legal policy to ensure the securities market.

The priority attention in the thesis research is devoted to the problems of methodological support of research of political and legal bases of the securities market information security. In particular, the content of the basic concepts is revealed and the main tendencies of information security provision are defined. The securities market is considered as a system of the legal relations which develop between subjects of investment activity concerning release and circulation of securities and acts as the means of securitization and orders debt obligations.

Information security of the securities market is defined as the state of protection of securities markets, their elements and subjects from information threats and influences. The special attention is devoted to information threats of the securities market, as such which can form system threats to an investment climate and, accordingly, to economy of the state as a whole.

The information component of securities at the global and local levels have been analysed and studied.

The basic constants important at research of information security of the securities market, in particular – disclosure of the insider information, absence of proper media discourse, image of the emitter and the state, are defined.

The requirements imposed by the European Union on Ukraine with regard to information security of the securities market have been defined and measures have been developed for their implementation.

It is established that the formation of media discourse in modern conditions, thanks to the digitization of media and digitalization of public relations in general, provides an opportunity to fully effectively ensure the image component of the securities market.

The actual state of information and legal policy is investigated; the necessity of its transformation into a policy of optimum openness of the information on a securities market, subject of the trades, participants and administrative bodies is noted. It is proved that the procedures of investors' access should be open, and information streams about the specified components of the market – interactive. Moreover, the information about the state of trading should be mobile and quickly updated, taking into account changes at the world exchanges.

A list of amendments and additions to the current legislation of Ukraine in the information sphere on the securities market has been developed and proposed.

Keywords: information security, ensuring information security, information and legal policy, securities market, information threats, insider information, media discourse.

Гарнітура Таймс. Формат 60х84/16.
Наклад 100. Папір офсетний. Ум.-др. арк. 0,9.
Підписано до друку 21.01.2020. Замовлення 109.

Надруковано в «МП Леся».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи серія ДК № 892 від 08.04.2002.
«МП Леся»
03148, Київ, а/с 115.
Тел./факс: (066) 60-50-199, (098) 455-41-17
E-mail: lesya3000@ukr.net